

2. Музичка М. Образ ідеальної домогосподарки в СРСР. *Історична правда*. 2011. URL: <https://www.istpravda.com.ua/research/4d334of6bad25/> (дата звернення: 01.03.2020).

Юлія ШАПОВАЛ,
магістрантка 1 курсу
гуманітарно-економічного факультету
Науковий керівник: **Марина АНТОЦАК,**
к. і. н., доцент (БДПУ)

ВПЛИВ ІДЕОЛОГІЇ НА ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ ТА СВІТОГЛЯД УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ УРСР В 1960-1980-Х РР.

Актуальність. Історія повсякдення є однією з найактуальніших проблем сучасної гуманітаристики. Період незалежності Української держави характеризується підвищеним інтересом з боку науковців до вивчення повсякденного життя різних категорій населення радянського періоду. Проте, аналіз наявної історіографічної літератури показує, що на сьогоднішній день досить багато аспектів цього перспективного напрямку залишаються окресленими поверхнево і потребують ретельного дослідження. Маловивченим не лише у вітчизняній, а і в зарубіжній історіографії залишається шкільне повсякдення 1960-1980-х рр. Проте, вивчення історії шкільної повсякденності є важливим для розуміння переломних моментів у реформуванні школи для успішного переходу до нових освітніх стандартів, формування сучасного патріотичного світогляду учнівської молоді.

Ступінь дослідження проблеми. Період 60-80-х рр. ХХ ст. характеризується пануванням системи ідеологічних стереотипів започаткованих радянською пропагандою, які й досі перебувають у свідомості українського суспільства. Одним із компонентів, який характеризував зазначений період, було посилення ідеологічного контролю за життям суспільства. Значну увагу приділяли вихованню молоді, зокрема учнівської. Дослідження ідеологічного впливу на повсякдення належить до пріоритетних проблем історичної науки і є недостатньо вивченим. Це питання висвітлювали у своїх працях такі вчені як А. Іванченко, К. Богатирчук, О. Левенець, О. Бажан, М. Захаров та ін.

Мета дослідження полягає в розкритті сутності впливу ідеологічної системи на повсякденне життя та світогляд учнівської молоді УРСР в 1960-1980-х рр.

У дослідженні були використані такі **методи** як логіко-аналітичний, історико-системний, метод аналізу і синтезу, узагальнення.

Сутність дослідження. У 60-80-ті рр. ХХ ст. під комуністичним вихованням розуміли цілеспрямований вплив на свідомість людини. Важлива роль у вихованні «будівника комунізму» відводилася школі, яка мала проводити агітаційну роботу з учнями різних вікових категорій. Створювали всі умови для того, аби школярі з раннього віку проймалися комуністичними ідеями. Школа поступово перетворювалася на ідеологічний інститут комуністичного виховання. Одним із її завдань було виховання

учнів в атеїстичному дусі. Науково-атеїстична робота проводилася як на уроках, так і в позакласній діяльності.

При вивченні природничих предметів вчитель мав пояснювати закономірності розвитку природи і на прикладах показувати антинауковий характер релігійних поглядів на світ. На уроках історії використовували уривки з науково-популярної та художньої літератури, різних документів, виклад матеріалу ілюстрували історичними картинами, діапозитивами, кінофільмами, де була відображена роль релігії в житті людства. Вчителі мови та літератури використовували на уроках твори вітчизняної літератури, насичені матеріалом атеїстичного спрямування. У школах проводили позакласні заходи, метою яких було поглиблення знань учнів про Всесвіт та заперечення існування Бога. Значне місце відводилося культпоходам в музеї, театри, на кінофільми з атеїстичним змістом [1, с. 81].

Паралельно з організацією різних масових заходів атеїстичного виховання, педагоги проводили індивідуальну роботу з учнями, які виховувалися у віруючих родинах [2, с. 62].

Здійснюючи атеїстичне виховання, вчителі мали враховувати той факт, що певна частина школярів, не вірячи в Бога, все ж брала участь у відзначенні релігійних свят та вірила в прикмети, «віщі» сни і т. ін. Тож справа атеїстичного виховання включала й подолання так званих побутових забобонів у різних проявах. Звичним явищем у великі релігійні свята було «чергування» вчителів біля храмів, які не повинні були допустити їх відвідування учнями. Згодом, навчально-виховну роботу планували так, щоб класні й позакласні заняття співпадали з релігійними святами і школярі не могли відлучатися зі школи.

Основні висновки. Таким чином, у 60-80-х рр. ХХ ст. з'являються нові методи і форми ідеологічного впливу на учнівську молодь, в основу яких було покладено й атеїстичне виховання. Формування атеїстичного світогляду відбувалося під час вивчення конкретних шкільних предметів, в ході проведення виховних заходів, а також у процесі позашкільного виховання. Ідеологічний вплив помітно позначився на повсякденні школярів. Прагнення влади зробити світоглядний вплив більш дієвим не сприяло усвідомленню учнями права вільного вибору релігії, свободи світогляду, не давало їм розуміння того, що релігія є неоднозначним явищем і, як наслідок, не формувало особистість, яка була б здатна до перетворення суспільства на демократичних засадах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богатирчук К. Ідеологічна складова повсякденного життя учнівської молоді Української РСР в добу «застою». *Гілея: науковий вісник*. Вип. 105 (№ 2). К., 2016. С. 79-84.
2. Левенець О. Формування атеїстичного світогляду учнів сільських шкіл Волинської області в середині 60-х – першій половині 80-х рр. ХХ ст. *Гілея: науковий вісник*. Вип. 140 (№ 1). К., 2019. С. 58-64.